

Az olasz maffia gyökereiről

Mintegy öt-hat évvel ezelőtt figyelemre méltó esszét fordítottam egy olasz történész, bizonyos Gerardo Marotta tollából a nápolyi királyság történetéről. Ez a történet ma is tanulsággal szolgál nem csak hazánknak, de talán Kelet-Közép-Európa valamennyi válságokkal küzdő köztársaságának is. Íme:

A francia forradalom hatására 1799-ben forradalom tört ki Nápolyban is, és a felkelők megdöntötték a nápolyi királyságot (Parthenopai Köztársaság). A siker azonban – akárcsak a mi '48-as forradalmunk esetében – itt is rövid életű volt. Külföldi segítséggel ugyan, de újra győzött a királyság, és a befolyását visszanyert osztrák hatalom, illetve a Bourbon I. és II. Ferdinánd (1815–1859) szörnyű bosszút álltak a forradalmárokon. A Bourbonok mintegy négyezer értelmiségit ítélték halálra, börtönbüntetésre, illetve üldöztek el az országból. Gyakorlatilag a királyság egész értelmiségét elpusztították.

II. Ferdinánd úgy érezte, egyéni biztonsága a nép nyomorában és semmibebevételében található meg. Véleménye szerint hazájában csak kétféle értelmiségre van szükség: orvosokra, akik a betegeket gyógyítják és építészekre, akik a lakosságnak házakat építenek. Ezért beültet a filozófiát, a matematikát, a történelmet, a római régiségeket, gúny és nevetés tárgyává teszi a kultúra minden ágát.

A király környezete ezek után talpnyalókból, gátlástalan karrieristákból és kaméleonértelmiségiekből tevődött össze. Ez az értelmiség

politikai hatalmát kizárólag a rokoni kapcsolatokra építette, a nép javát semmibe vette. Ez az értelmiség – írja Marotta – hatalomra juttatta a műveletlenséget, a türelmetlenséget, a visszaéléseket, és külön törvényeket alkotott a maga számára. Ez az a délolasz társadalomszerkezet és Vandeé-kultúra, amelyből a maffia és camorra megszületett.

Figyelmeztető és félelmetes tény, hogy a nápolyi királyságban született olasz maffia hatalmát az azóta eltelt 150 év alatt sem sikerült megtörni. Befolyása időrelőre gyöngül, majd mint búvópatak, újra felbukkan. Úgy tűnik fel, a „habendi rabies”, azaz a harácsolás és hatalom örült vágya, generációkon túlnyúló és egyben egyetemes emberi tulajdonság.

Groteszk és torz dolog tehát, ha az úgynevezett „elit”, a kommunizmusban kialakult „társadalmi tömb”, amely az állami vagyontól, közpénzekből, kolosszális „sikerdíjak”, végkielégítések vagy csupán finoman szólva „kapcsolati tőkék” segítségével fantasztikus vagyontokat szerzett magának, ma szemforgató módon a szociális érzékenység pózában tetszeleg. Jogelődjüket a múltban a szavak és tettek ellentéte, a szociális álszenteskedés, a történelmi tudat teljes hiánya és az erkölcsi érzék nemléte jellemezte. A maffia története intő példa számunkra, hogy egy „társadalmi tömb” uralma – ha az a közélet minden területét behálózza – sokszor generációkon keresztül érvényesül.

Vékes Bertalan
Budapest

Hosszabbítsák meg a 2-es metróvonalat

Egy laikus állampolgár kérdései a fővárosi 4-es metróvonal építésével kapcsolatban: nem lenne-e az eredeti tervekkel jóval takarékosabb megoldás a már meglévő 2-es metróvonalnak a Déli pályaudvari végállomástól történő meghosszabbítása akár esetleg a 61-es villamosvasút felszíni pályájának legalább részbeni igénybevitelével?

Nem felesleges-e az eredeti tervnek a Keleti pályaudvartól jórészt a már meglévő 2-es metróvonalal aránylag hosszú szakaszon történő párhuzamos megépítése? Ezt igazolja, hogy a Belvárosban a 2-es és a 3-as metróvonal a Deák tér és a Ferenciek tere között egymás közelében fut, és ez mit sem változtat azon, hogy a Károly körúton és a Kossuth Lajos utcában a legtöbbször csak lépésben haladva, araszolva lehet előrejutni. Inkább a Petőfi Sándor utcai aluljáróhoz hasonló létesítmények csökkenthetnék például a Kossuth Lajos utca és a Rákóczi út, illetve a Bajcsy-Zsilinszky út és az Andrássy út kereszteződésénél az állandó torlódásokat.

Nem lehetne-e az általános parkolójegyek mellett olyan parkolójegyeket is árusítani, amelyek ugyan drágábbak lennének, de valamennyi fővárosi tömegközlekedési eszközön elfogadnák, amivel a gépkocsival a fővárosba érkezőket érdekelte tennék abban, hogy járműveiket a város szélén, parkolótereken hagyják.

Dr. Tokaji-Nagy Miklós
Budapest

Budakeszi védi az erdőt

„Magánklinika építését tervezik” címmel jelent meg egy cikk 1998. október 21-én (f.-r. I. aláírással) a Magyar Nemzetben, amelyhez szeretnék néhány megjegyzést fűzni.

A cikk szerzője értetlenségének ad hangot, hogy az önkormányzat néhány képviselője nem mondott a lakótelep és a kórház erdőbe telepítéséről. De miért? Nézzük a tényeket.

Ezt az erdőterületet – amely nemcsak a helyi lakosság, hanem Budapest kedvenc kirándulóhelye is – még a hetvenes években adta át a Telki Állami Erdőgazdaság az Országos Rehabilitációs Intézetnek, bővítés céljaira. Hét éve az ORI eladta a területet egy magántársaságnak. A magántársaság állítólag a mai napig nem fizette ki a kialakított teljes vételárat. Ez a Medipark nevű társaság azóta „bombázza” a Budakeszi Önkormányzatot különböző nagyságú lakótelepek és más-más funkciójú klinikák terveivel. Korábban a teljes terület tájvédelmi körzet volt, de a helyrajzi szám megváltoztatásával e védettségből sikerült kivenni.

A budakeszi önkormányzati testület néhány tagja már azt is kifogásolta, hogy a beruházók engedélyt kaptak a területen található erdő gyérítésére. Nos, valóban kaptak, csak hogy az engedélyt szabálytalanul kiadó erdőfelügyelet elnökét azóta minisztere felmentette állásából. Vizsgálat folyik ellene, a másodfokú engedélyt visszavonatták, és új eljárás lefolytatását írták elő!

Erről azonban f.-r. I. informátora mélyen hallgatott, mert érdekei ezt kívánták. A cikkíró által is idézett beruházó kft. képviselője más helyen (Nép-

szabadság) hivatkozik arra, hogy az építkezést az OEP is támogatta. Ezért megkérdeztük az OEP illetékes ügyintézőjétől, tud-e az Országos Egészségbiztosítási Pénztár a beruházásról? Megtudtuk, hogy az utolsó négy évben semmit sem hallottak a rákkl-

KÁROLYI ANDRÁS RAJZA

nikáról, és egyébként pénzüik sincs a támogatásra.

A véleményünk: amennyiben a társaság saját pénzből vagy kölcsönből éppen ráklinikát akar építeni, tegye meg. De ne irtson erdőt érte a vadspark mellett, hanem béreljen területet például a Korányi kórházról, ahol rendelkezésre áll egy teljes kórházi háttér. infrastruktúrával együtt. Lakótelepet pedig építhet Budakeszi más területein is. Az a gyanúnk azonban, hogy itt nyilván spekulációs szándékról van szó. Ez sem baj, csak ne az erdő kárára történjen.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park igazgatóságától kapott tájékoztatás szerint ők sem örülnének a beruházás megvalósulásának. Ezzel cseng egybe

Szájer József alelnök, frakcióvezető nyilatkozata az egyik napilapban. Hangsúlyozta: a fővárosban élőknek jó levegőt és megfelelő zöldterületet kell biztosítani, ezért a Budapest és Csillebérc közötti parkerdőt egységes természetvédelmi területtel nyilvánítanák.

Jellemző: a beruházók Budakeszi Önkormányzatának tagjait egyenként keresték fel, és próbálták meggyőzni őket a beruházás fontosságáról. Ki kötélnek állt, ki nem. Az a Szemereki Zoltán polgármester, aki korábban írásbeli előterjesztés nélkül megszavaztatta a testülettel a terület ártétele (általános rendezési terv) vételét és a művelési ág megváltoztatását – ami az első lépés foka az építési engedélynek –, később, amikor megtudta, hogy népszavazást kezdeményezünk ez ügyben, már arról biztosította a lakosságot, hogy ha ő lesz újból a polgármester, akkor ott lakótelep nem épülhet! Így őt szaván lehet fogni.

Az 1998. január 1-jén érvénybe lépett törvény előírja, hogy az ilyen jellegű munkálatok megkezdése előtt a civil szervezetekkel is egyeztetni kell. Miután a testület ezt mind ez ideig elmulasztotta, megtettük ezt mi. Nos, a beruházás ellen van a 100 éves Szépművészeti Egyesület, a Kárpátaljai Szövetség, a Fidesz, a MIÉP, az MDF nagyobb része.

Remélhetőleg sikerül felhátrálni Budakeszi lokálpatriótá, állampolgári felelősséget érző lakosságát, és a népszavazáson egy emberként fognak nemet mondani a beépítési tervre, és kötelezik a testületet, hogy adjon a területnek helyi védettséget. Joga van ugyanis hozzá, lehetőségeket, példát mutatva a jövő generációinak.

Poros László
Budapest

„Az év adakozásban élenjáró gazdasági szervezete”

1998-ban a MATÁV.*

Az éjszakai balesetek okai

Lapjuk közüti balesetekkel foglalkozó cikkében olvashattuk: „A halálos kimenetelű balesetek közös jellemzője, hogy szinte mindegyikük a sötétség beálltával következik be.”

A fenti megállapítás igaz, de akik ezzel a kérdéssel foglalkoznak, nem beszélnek a balesetet okozó gépkocsivezetők éjszakai vezetésre való személyzeti alkalmasságának vizsgálatáról.

Másfél évtizede ismertek azok a német statisztikák, amelyekből kitűnik, hogy az éjszakai közúti balesetet okozó vezetők közül minden negyedik fokozott káprázásérzékenységben, minden ötödik csökkent éjszakai látóképességben szenved. Ezeknek a statisztikáknak az összeállítása óta a helyzet tovább súlyosbodott. Közismert, hogy lencsehomályok, a szürke hályog kifejlődésének gyakorisága az

utóbbi években rohamosan növekedett.

További veszélyt jelenthet az éjszakai gépkocsivezetésnél a ma általánossá vált, modern műlencse-beültetés műtéte utáni állapot. A hályogműtét kapcsán ilyenkor a műlencsét a szem pupillája mögé, az elszűrő lencse meghagyott, átlátszó hátsó tokjába helyezik el. Műtét után hetekkel, hónapokkal, az esetek váltakozó százalékában, a visszahagyott hátsó tokon keletkező sejtburjánzás okozta homályok ugyanolyan káprázásérzékenység-fokozó dást okozhatnak, mint a kezdődő lencsehomályok.

Azt mondhatjuk tehát, hogy az éjszakai gépkocsivezetésre való alkalmasság vizsgálatának bevezetésével csökkeneni lehetne az éjszakai, gyakran halálos közúti balesetek számát, ha erre komoly lenne a törekvés!

Dr. Lakatos István
Budapest

Tallózás levelekből

A BKV illetékesei lapjukban megmagyarázták a 44-es és 67-es villamosok közlekedésének „szüneteltetését”. Öreg villamoskocsijaival a 44-es csakugyan gyenge vetélytársa volt a buszjáratoknak, de ha a BKV a villamosközlekedést egyoldalúan, rövidlátó módon sorvadni hagyja, akkor cinikus dolognak tetszik a versenyképesség kérdésének felvetése. Ha a közlekedési vállalatunk hosszabb távon gondolkodnék, és kihozná a 44-es a Keletitől Újpalotáig vagy a Pólusig zárt pályán és korszerű kocsikkal, akkor a 73-as buszt ki lehetne iktatni, nagy szolgálatot téve a környezetvédelemnek és a gazdaságosságának. (Nagy Botond, Pestújhely)

Gyulától Zalakarosig egy sor gyógyfürdőben szerzem felemás tapasztalatokat, beleértve a fővárosiakat is. Gyógyfürdőinkben ma a fürdőmesterek általában nem követelik meg a közös medencébe merülés előtt a lezuhanyozást. Hiányzik vagy csak eldugott helyen lévő magyar nyelvű felirat figyelmeztet az előzetes tusolás következményére. A zuhanyozókban és a fürdők végében nincs folyékony szappan-adagoló vagy üres. (Urkuti László, Budapest)

Veszprémi óhajok

November 30-án a Nap tv adásában nyilatkozott a „királynők városának”, Veszprémnek a polgármestere.

Magam is ebben a kedves, romantikus városban töltöttem diákéveimet, ezért vártam, hogy a riporter felteszi majd a legfontosabb kérdéseket. Ezeket azonban – az általam nagyra becsült újságíró – nem tette fel. Szó

sem esett arról, hogyan óhajta megoldani a protokolláris, programozási, elszállásolási és számtalan más nehézséget a viszonylag kicsiny város. Szerintem felelőtlen lenne nagyszabású nemzetközi akciót indítani a pénzügyi források előzetes biztosítása nélkül...

Cuibus János
Budapest